

רע"פ 977/13 - משה אודיז נ' מדינת ישראל

רע"פ 977/13 - משה אודיז נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 977/13

משה אודיז

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[20.02.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 7.1.2013, בעפ"ג 47472-09-12, אשר ניתן על-ידי כב' השופטים א' טל-סג"נ, ז' בוסתן, ו-ב' טולקובסקי בשם המבקש - עו"ד רון טורקלטאוב

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטים א' טל-סג"נ; ז' בוסתן; ו-ב' טולקובסקי) בעפ"ג 47472-09-12, מיום 7.1.2013, אשר דחה את ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בנתניה (השופטת א' טלמור), מיום 25.6.2012, בת"פ 3103/08 ובת"פ 42113-10-10, אשר נדונו במאוחד. כתב האישום
2. נגד המבקש, והחברות אותן ניהל, הוגשו שני כתבי אישום בגין עבירות מס. בעקבות הודאתו בעובדות שני כתבי האישום, הורשע המבקש, ביחד עם הנאשמות האחרות בכתב האישום, בביצוע 15 עבירות של אי-העברת מס אשר נוכה, במועד, לפי סעיפים 219 ו-224 א לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה), ו-5 עבירות של אי-הגשת דו"חות במועד, לפי סעיפים 216(4) ו-224 א לפקודה. כמו כן הורשע המערער, לבדו, בביצוע ארבע עבירות של אי-הגשת דו"חות במועד לפי סעיף 216(4) לפקודה. להשלמת התמונה יצויין, כי בעקבות הגשת כתב האישום הסיר המבוקש את המחדלים הנוגעים לחובת הדיווח. גזר דינו של בית משפט השלום

3. במסגרת גזירת הדין שקל בית משפט השלום את חומרת העבירות בהן הורשע המבקש, ונתן דעתו למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מס, המורה על הטלת עונשי מאסר בפועל ואף קנס משמעותי, בגין ביצוע. באשר לנסיבותיו האישיות של המבקש, התייחס בית המשפט לעובדה, כי המבקש מצוי בהליכי פשיטת רגל, אשר מונעים ממנו לשלם את חובו לשלטונות המס; לעברו הפלילי הנקי ולעובדה כי שימש שנים רבות קצין בשירות קבע בצה"ל; לעובדה, כי עסקיו נקלעו לקשיים בגין גל הפיגועים שפקד את עירו; ולטענתו, כי לאור מצבו הבריאותי הוא אינו יכול עוד להמשיך ולפרנס את משפחתו. לאחר שבית משפט השלום איזן בין השיקולים השונים, וקבע כי יש ליתן את משקל הבכורה לחומרת העבירות בהן הורשע, הוא השית על המבקש 5 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו בעבודות שירות; 3 חודשי מאסר על תנאי, למשך שנתיים; וחייבו בתשלום קנס בסכום של 25,000 ₪, או 90 ימי מאסר תמורתם.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

4. המבקש ערער על גזר דינו של בית משפט השלום לבית המשפט המחוזי, בטענה העיקרית, כי בית משפט קמא לא העניק משקל הולם לעובדה, כי הוא מצוי בהליכי פשיטת רגל, אשר אינם מאפשרים לו לפרוע את חובו לרשויות המס, וכן לכך שרשויות המס הצטרפו לתביעת החוב בתיק פשיטת הרגל, והם יקבלו, בסופו של ההליך, ולאור הסכום המצוי בקופת פשיטת הרגל, את מלוא סכום החוב.

בית המשפט המחוזי קבע בפסק דינו, כי העובדה שלא ניתן לגבות מהמבקש את חובו לרשויות המס, משום הליכי פשיטת הרגל, אינה מהווה שיקול להקלה בעונשו. עוד ציינה ערכאת הערעור, כי בית משפט השלום איזן כראוי בין שיקולי הענישה השונים, וגזר דינו של המבקש אינו חורג ממדיניות הענישה הראויה בעבירות מס.

הבקשה

5. בא כוחו של המבקש, עו"ד רון טורקלטאוב, טען בבקשת רשות הערעור, כי עניינו של המבקש הינו חריג בנסיבותיו, שכן מדובר באדם אמיד שבגין קשיים כלכליים הפך לחסר כל, מצב אשר הובילו לביצוע העבירות בהן הודה, והורשע. הסנגור חזר על הטענות, אשר העלה בפני ערכאת הערעור, לפיהן אין ביכולתו של המבקש לפרוע את חובותיו, משום הליכי פשיטת הרגל ונוכח מצבו הכלכלי, וכי בקופת פשיטת הרגל מצוי סכום כסף, המספיק לכיסוי חובותיו של המבקש לרשויות המס. לשיטתו של הסנגור, בנסיבות דנן, ראוי להתוות הלכה משפטית, לפיה, מקום בו אין מחלוקת, כי החוב הכספי לרשויות המס ייפרע במלואו מתוך קופת פשיטת הרגל, ואין לחייב כל דרך חוקית להסדיר את תשלום החוב, יש לראותו, לצורך גזירת הדין בפלילים, כמי שהסיר את מחדל אי התשלום. עוד ציין הסנגור בבקשה, כי רק לאחרונה מצא המבקש עבודה והחל בשיקום חייו, תהליך שיבוא אל סופו, בעקבות גזר הדין שהושת עליו.

דיון והכרעה

6. כלל נקוט הוא בידינו, כי בקשה למתן רשות ערעור, בפני בית משפט זה, תענה במקרים נדירים ומיוחדים, בהם מתעוררת סוגיה ציבורית או משפטית נכבדה, החורגת מעניינים הפרטני של הצדדים, או כאשר שיקולי הצדק מורים על קבלתה (רע"פ 669/13 ציבליק נ' מדינת ישראל (18.2.2013); רע"פ 1043/13 רונן נ' מדינת ישראל (17.2.2013); רע"פ 633/13 חרחש נ' מדינת ישראל (14.2.2013)).
- עוד נשתרשה ההלכה במקומותינו, כי השגות על חומרת העונש, כשלעצמן, אינן מקימות עילה לדיון ב"גלגול שלישי", אלא מקום בו גזר דינו של המבקש סוטה באופן משמעותי ממדיניות הענישה הראויה, בנסיבות דומות (רע"פ 905/13 חייק נ' מדינת ישראל (11.2.2013); רע"פ 158/13 עוז נ' מדינת ישראל (7.2.2013); רע"פ 522/13 כהן נ' מדינת ישראל (7.2.2013)).
- בנסיבות דנן, לא הצביע בא-כוח המבקש על קיומם של טעמים העשויים להצדיק את מתן רשות הערעור. מדובר בניסיון, שלישי במספר, להציג את עמדתו של המבקש בנושא גזר הדין הראוי, לטעמו, בעניינו. לאור זאת, דין בקשתו, להדחות.
7. למעלה מן הדרוש, אבהיר, כי לא מצאתי בטענותיו הפרטניות של המבקש, כל עילה להתערב בעונש שהוטל עליו. בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס (רע"פ 4684/12 גחלי נ' מדינת ישראל (14.6.2012); רע"פ 3434/09 הרפז נ' מדינת ישראל (30.4.2009); רע"פ 10699/07 קובן נ' מדינת ישראל (20.1.2008)).
- לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיפם על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (28.1.2013); רע"פ 9742/11 רייך נ' מדינת ישראל (20.2.2012); רע"פ 7310/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.2010)). עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי (רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל (10.7.2012); רע"פ 8581/11 סטיון נ' מדינת ישראל (30.11.2011); רע"פ 3137/04 חג'י נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 18.4.2004)).
- בראי הלכות אלו, אין כל עילה להתיר למבקש לערער על גזר דינו, בשנית.
8. אכן, המבקש אינו יכול לרפא את מחדל אי העברת ניכוי המס לרשויות, נוכח הליך פשיטת הרגל בו הוא מצוי. ואולם, בית משפט זה קבע בעבר, כפי שצינה גם ערכאת הערעור, כי לא ניתן לראות בהעדר היכולת לגבות מהעבריין את חוב המס, במישור האזרחי, משום הסרת המחדל על ידו או שיקול להקלה בעונשו (רע"פ 5557/09 שוסטרמן נ' מדינת ישראל (6.7.2009)). קבלת עמדתו של בא כוח המבקש, לפיה יש לראות בנסיבות האמורות כשיקול לקולא, עשויה לעודד נישומים אחרים לבצע עבירות מס, ולשמוט את הקרקע מתחת לעקרונות ההרתעה, העומד בבסיס הגדרתן כעבירות פליליות. אף טענתו של המבקש, כי בסופו של יום, יזכו רשויות המס לקבל את כספי החוב בחזרה, אינה מובילה למסקנה, כי יש להקל בעונשו. המבקש מנע העברתם של כספים, אשר נועדו לקופת הציבורית, ובכך גיבש את חובו למשיבה. כעת מבקש הוא מבעלת חובו להמתין תקופה בלתי ידועה מראש, עד לפרעון החוב, ועוד לראות בכך טעם להקל בעונשו. איני סבור כי הדבר ראוי מבחינה מוסרית, וודאי שאין לעמדה זו כל עוגן משפטי.
- מצבו הכלכלי של המבקש, גם הוא אינו מהווה עילה להתערבות בגזר דינו. במרבית המקרים, עברייני המס הינם אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, אשר התדרדרו לביצוע העבירות בעטיו של מצב כלכלי קשה. אין די בנסיבה זו כדי להצדיק הקלה בעונשם, בפרט כאשר עסקינן בעבירה שעניינה אי העברת מס שנוכה, שהינה החמורה מבין העבירות בהן הורשע המבקש. לעניין זה יפים הדברים שהובאו ברע"פ 4844/00 ברקאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(2) 37, פסקה 9 (2001):

העבירות על סעיף 117(א)(14) לחוק מס ערך מוסף ועל סעיף 219 לפקודה הן עבירות שנקבעו על-מנת להגן על רכוש הציבור מפני עיכוב שלא כדין של כספים המגיעים לציבור... גם כאשר עיכוב הכספים מוסבר בקיומם של קשיים כלכליים, ואף אם העיכוב נעשה רק מתוך שאיפה לדחות במעט את מועד העברת הכספים, עדיין מתעורר חשש שבנסיבות מסוימות לא יוכלו רשויות המס לקבל כספים אלו כלל אם הפרט ייקלע למצב של חדלות-פירעון, כפי שגם אירע במקרה שבפנינו [...] יוצא אפוא כי על-פי תכליתם, האיסורים הפליליים על הימנעות מהעברת מסים שנגבו משתרעים גם על מצבים שבהם לפרט עומדת אך ברירה בין עיכוב כספי המסים בידי לבין התמוטטותו הכלכלית. שכן, לפרט אין זכות לבסס את המשך פעילותו העסקית על כספים שאינם שייכים לו".

9. נוכח האמור לעיל, ולאחר שטענותיו העיקריות של המבקש נבחנו על ידי שתי הערכאות השיפוטיות הקודמות, הריני סבור כי דין הבקשה, להדחות.

המבקש מופנה אל הממונה על עבודות השירות בשירות בתי-הסוהר, לצורך בחינת התאמתו לביצוע עונש המאסר בעבודות שירות. חוות דעת הממונה תופנה אל בית-משפט השלום בנתניה, על-מנת ליתן החלטה משלימה בעניינו של המבקש. ניתנה היום, י' באדר התשע"ג (20.2.2013).